

MAGYAR DISZÍTMÉNY.
Tervezte Hollós Károly.

KÜLÖNFÉLÉK.

Falke Jakob † A német iparnak fellendülése, művészi ujjászületésének története elválaszthatatlan e férfiú nevétől. Jakob v. Falke éjszakkémethoni, meklenburgi volt születésére nézve, de a bécsiek 40 éves bécsi tartózkodása után őt méltán magukénak mondhatták. Az osztrák Museum für Kunst und Industrie megalapítóinak egyike is ő volt. A művészi izlés nemesbítése, a művészi termelés iránti érdeklődés fölkeltése körüli fáradhatlan munkásságával elérte, hogy alkotása, a bécsi múzeum, egyikévé lett az első ilyenmű műintézeteknek. — Mint író is maradandó emléket hagyott maga után. Egyes könyvei, mint a *Die Kunst im Hause*, *Die Aesthetik des Kunstgewerbes*, *Die Geschichte des modernen Geschmacks*, a legnemesebb értelemben vett népszerű muukák, ritka irodalmi műegészíti ennyire az alaposságot az előadás élvezetességével. Mint Lichtenstein herceg képtárának igazgatója is nagy érdemeket szerzett.

Finn himzések. Már az ethnikus rokonságnál fogva is, mely a magyarságot e derék északi néphez fűzi, érdeklődésre számíthat a Finn irodalmi társaság e kiadványa, *Ompelukoristeita*, Leipzig, *Kommis-sionsverly von Paul Schimmelivitz*. A finn társaságot is az a körülmény indította e himzési ornamentumok gyűjtésére és kiadására, hogy Finnországban is mindinkább eltűnik a régi népviselet és vele együtt a rajta alkalmazott ős himzésminta. Valljon

valóban ősieke-e, annak eldöntése nem könnyű dolog. A régi népies eredet mellett bizonyít az, hogy minden ornamentumnak, a legkisebbnek is, meg van a maga neve, hogy a himzés folytonos fejlődést tüntet fel, új alakok keletkeznek, mely új alakoknak vagy új a nevük vagy a régiből képzett. A mű első része a himző ornamentika elemeit mutatja be, a második teljes mintákat ad, részben fejkötőket, részben kötényeket, ingeket, törülközőket stb. A bemutatott alakok változatossága igen nagy és nemesebb motívumokat kereső nőknek kedves mintául szolgálhatnak.

Az utcák esztetikája. Néhány év óta működik már Belgiumban a „L'Oeuvre de l'art appliqué à la rue“ nevű társaság, melynek jótékony hatása már nem egy tekintetben érezhető. Miként a társaság nevéből is kitűnik, az egyesület főcélja a belga városok utcáinak művészi külsőt adni és e célját részben el is érte. A belga modern építkezés nem igen tűnik ki szépségével. Utcáiban vagy szörnyű egyhangúság észlelhető és a lakóházak építésénél csak a gyakorlati szempont lép előtérbe avagy, — és ez talán még rosszabb — feszülő hivalkodást látunk minden lépten-nyomon; aranyozott erkélyek, festések stb. láthatók ott, a hova épen nem illenek. Azonkívül kiki saját modorában és izlése szerint épít, a nélkül hogy legkevesebb is törődne a környezettel, az utca jellegével. A L'Oeuvre de l'art appliqué à la rue e tekintetben iparkodott hatni és

működésével tényleg a flamand városok egyikének-másikának sokkal eredetibb, tetszetősebb külsőt szerzett. Az egyesület nagy népszerűségnek örvend, anyagi eszközökkel is bőven rendelkezik, úgy, hogy módjában van pályázatokat hirdetni, jutalomdíjakat adni stb. — Most is hirdetett két pályázatot belga művészek számára. Az első dekoratív homlokzatokra vonatkozik, még pedig egyes és összhomlokzatokra, a második utcai világító eszközökre. Egy előkelő külföldi folyóirat e pályázatok elsejét, dekoratív homlokzatokra, nem egészen szerencsés gondolatnak mondja. Tény ugyan, hogy a belgáknak különös előszeretetük van a dekoratív hatású házkülső iránt és módjukban is van finomítani izlésüket a sok régi nemes minta által, mely naponkint szemük elé kerül. De az egyesület azt elfelejtette pályázatának kihirdetésénél, hogy a homlokzat nem önmagában és önmagáért létező, hanem csak akkor van művészi bece, ha az épület belső berendezése logikai eredményének tekinthető. Az utca persze nyerhet, ha a homlokzatok gyönyörű sorozata ékesíti, és ha az egyesület csak ezt a szempontot nézi, akkor igaza lehet. De az építész így az a veszedelem fenyegeti, hogy szem elől téveszthetik azt az alapigazságot, hogy az épületnek csak akkor szép a külseje, ha belsejével összhangban van. Nagyon dicséretes ellenben a második konkurrencia, azért is, mivel minden tervezetnek egy meghatározott helyre, utcára vagy térre kell vonatkoznia. Így biztosítva van különböző voltuk és bármikor valósul meg a tervezet, az illető hely díszére fog szolgálni. Így talán tereinken, — azaz hogy a belga városok terein — a középkori városok festői változatosságából és hangulatoságából fog valami feléledni. — Menynyire kívánatos volna, ha nálunk is ráterelődnek az érdeklődés utcáink és tereink esztetikájára!

Erkölcsvívó falragaszok. Egészen új fajtájú falragaszok láthatók egy idő óta Páris utcáin; olyan falragaszok ugyanis, melyek nem az üzleti reklám

szolgálatában állanak, hanem csak szépségükkel akarnak hatni. Az Union pour l'action morale, a francia erkölcsnemesítő egyesület fordult szép céljainak elérésére ehhez az eredeti eszközhöz. Ötezer frank költséggel felette sikerült színes litográfiában sokszorosított Puvis de Chavanne szent Genovéa ifjúsága című festményét és a szép lapokat csak azért függeszti ki szerte széjjel az utcákon, hogy a népben felkeltse a tiszta és eszményi szépség iránti érzéket. Más remekműveknek sokszorosításán most dolgoznak. Hogy a közönség hogy fogadta ez első ilyenmű kísérletet, arról a párisi lapok így nyilatkoznak: A járókelők kora reggeltől késő estig meg-megbámulják a gyönyörű falragaszokat és hosszasan is időznek előttük. Még a legdurvábbaknak látszók sem kockáztatnak gúnyos megjegyzést a szűzies, naiv és megindító képre. Sok munkás láthatólag megindult és mintha elgondolkozott volna. És legnevezetesebb a dologban az, hogy a képekre, bár nagyon hozzáférhető helyen csak másfél méter magasságban voltak kifüggesztve, még az éjjeli órákban sem rajzoltak semmi indecenset, a mi pedig Párisban — és egyebütt is — nagyon mindennapi dolog.

A Wallace-gyűjtemény. Angliának, sőt talán az egész világnak leghíresebb magángyűjteménye, örökségképen az angol nemzetre szállt. Wallace lady ugyanis Hertford-Houseban levő összes műkincseit végrendetileg az angol népre hagyta. A gyűjtemény értékét 40 millió márkára becsülik. Ez korunknak legnagyobb adományozása és a különben kevéssé lelkesedő angolokat is elragadta e nagylelkűség. A gyűjtemény tartalmának felsorolása azt bizonyítaná, hogy inkább azoknak van igazuk, kik értékét legalább hatvan millióra teszik. A mi sok gyűjtemény értékét nyomja, a kevésbbe értékes „lom“, — itt egyáltalában nincs. Az lehetséges, hogy a gyűjtemény egyes részeit, pl. a képtárt, a Lichtenstein, a Borghese családok képtára gazdagságban felülmulja, de

az egész gyűjteményt tekintve, páratlanul áll. Iparművészeti gyűjteményei közül a régi művészi butoroké foglalja el az első helyet, Boulle és Riesener legszebb remekeivel találkozunk itt; arany- és ezüst ötvösmunkái közül leghíresebb a Gouthiéreféle ezüst vázasorozat, melyért mesés árakat kínáltak, továbbá zománczművek, bronzok, renaissance-művek és a híres szelence-gyűjtemény, a mely unikum. A mindennemű porcellán-tárgyak közt 250 Sévres-váza külön gyűjteménye, aztán fegyverek, órák és mindenféle egyéb ritkaság. — Wallace lady két feltételhez kötötte adományozását: először, hogy London valamely központi helyén a gyűjtemény mindig együtt maradjon, külön e célra szánt épületben és másodsor, hogy John Murray, a Wallace-ház régi titkára, legyen e múzeum igazgatója. E feltételeket természetesen szívesen teljesítik, annál is inkább, mert Murray kitűnő szakférfiú. E gyűjtemény keletkezése és gyarapodásához sok romantikus mende-monda fűződött; von Schleinitz a Zeitschrift für bildende Kunst-ban [VIII. 7.] megemlékezik róluk.

A modern keramika új irányai.

Nevezetes jelenség, hogy a művészi iparban ugyanazok az áramlatok mutatkoznak, mint a modern festészet terén. Különösen a keramika és az üvegfestészet terén észlelhető e mozgalom, mely a praktikus szempontra alig van tekintettel; kiindulópontja ismét Japánban keresendő. Míg az európai iparművészetben a kompozíció adta meg a dekoráció alapvonalait, addig Japánban a szabad és minden szimmetriától független fantázia elvét láthatjuk. A színes glazurák egymásba olvadásában és a határozottan körvonalozott ornamentika hiányában kereshetjük a modern dekoráció jellemző vonását. A francia művészek egészen meghódoltak a japán dekoratív módszernek és a réz-oxiddal a glazurához való felhasználásával gyönyörű színvegyületeket értek el, különösen a pirosas-kék és az ibolya színekben. A dekoráció új fajtája az aventuria glazúra is aranyalapon. A kopenhágai porcellánipar különösen egy sötétvörös árnyalattal remekelt, a melyen naturalisztikus állatfestés a dekoratív motívuma.

RÉSZLET MAGYAR KARTONNYOMÁSRÓL. (XVIII. század.)

SZENT LÁSZLÓ ÉREM.

A Magyar Iparművészeti Társulat tulajdona.

Tervezte:

Szárnovszky Ferencz.

Készíti:

Scheid G. A. Budapesten.

A Magyar Iparművészeti Társulat tagjai az érmet a következő kedvezményes árakon kaphatják:

Szám	Átmérője	A n y a g a	Ára darabonkint	
			fül nélkül	füllet
1	42 mm.	arany	28 frt — kr.	29 frt — kr.
		ezüst	2 " 50 "	2 " 70 "
		bronz	— " 40 "	— " 50 "
2	37 mm.	arany	16 frt — kr.	17 frt — kr.
		ezüst	1 " 50 "	1 " 80 "
		bronz	— " 30 "	— " 40 "
3	30 mm.	arany	12 frt — kr.	13 frt — kr.
		ezüst	1 " — "	1 " 20 "
		bronz	— " 20 "	— " 30 "
4	25 mm.	arany	7 frt — kr.	8 frt — kr.
		ezüst	— " 70 "	— " 90 "
		bronz	— " 10 "	— " 20 "
5	19 mm.	arany	3 frt — kr.	4 frt — kr.
		ezüst	— " 40 "	— " 60 "
		bronz	— " 05 "	— " 15 "

Megrendeléseket elfogad:

A Magyar Iparművészeti Társulat titkári hivatala

(Budapest, Üllői-út 33–37. sz.)